

idet man maa forbeholde sig senere at søge Forstaaelse om de af samme nødvendigt følgende Krav, og vore Krav i saa Henseende vil jeg ikke mindst af den Grund holde tilbage, fordi det ganske sikkert er en Forudsætning for os til at gaa med til en Løsning af de store Spørgsmaal, som her behandles, at de først have været grundigt overvejede ogsaa i det høje Landsting. Den højtærede Minister sagde forleden, at han ansaa det for ganske udelukket, at Landstinget skulde kunne modsætte sig en Ordning af Valgretten til Folketinget, som havde faaet Folketingets Tilslutning. Jeg vil sætte et lille Spørgsmaals-tegn ved dette, medmindre det da var en Tilslutning, det havde faaet fra alle Sider i Folketinget. Men har han Ret i det, maa det vel ogsaa indrømmes, at saa kan man ikke gaa til en saa vidtgaende Omordning af Landstinget eller overhovedet tænke sig at sige det sidste Ord i denne Sag, før Landstinget ogsaa har været alvorligt hørt om den. Det er, hvad jeg skal udtale om de væsentligste af de her foreliggende Forslag.

Saa er der et Forslag om Omvalg. Om det skal jeg ikke sige meget. Det ser ganske vist lidt besynderligt ud, at der fra Regeringspartiet foreligger et Forslag om bundet Omvalg samtidig med, at Regeringen forelægger et Forslag om frit Omvalg, men det har vel sin Grund i, som et æret Medlem sagde, at det her foreliggende Forslag mærkelig nok er udarbejdet ikke af Forslagsstillerne, men ved privat Initiativ. Ellers kan jeg vanskeligere forklare mig det. Naa, imidlertid, det interesserer mig noget mindre, for jeg haaber og tænker ikke, man vil naa til nogen Forstaaelse om en Grundlovsændring, der ikke skaffer en helt anden Form for Valg til Folketinget, hvor Omvalg da ikke vil faa den Betydning og vel slet ikke en Gang vil behøves.

Saa er der endnu et andet ret betydeligt Forslag, nemlig Forslaget om Referendum. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgerberg) siger, at det maatte i høj Grad tilfredsstille de konservative Interesser. Det mener jeg nu ikke. Saaledes som Forslaget her er, vil det være let nok for ethvert større Parti til enhver Tid at raade over 50,000 Vælgere, altsaa til enhver Tid at lade enhver Lov, som ikke er efter dets Hoved, gaa fra Rigsdagen ud til Vælgernes Afgørelse. Saa meget er i alt Fald sikkert, at det Parti, det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds tilhører, vil altid raade over disse 50,000

Vælgere og saa vil det sikkert altid, naar en Lov ikke er efter dets Hoved, æske Vælgernes Dom. Men Vælgernes ville i de allerfleste Tilfælde ikke sidde inde med den Sagkundskab og den Evne til at dømme om et saadant Forslag, som vi dog maa gaa ud fra og ønske findes indenfor Rigsdagen, og Forslagets Skæbne vil da blive afgjort, ikke paa Grundlag af en saglig og grundig Drøftelse og først derefter Beslutning af Rigsdagen, men vil blive afgjort efter en vild Agitation Landet over. Det vil simpelthen betyde, at Ansvar for Lovgivningen flyttes fra Rigsdagen over til Vælgere, og det vil dermed sige det samme som, at Ansvarsfølelsen paa Rigsdagen, der ingenlunde kan taale at svækkes, blot vil blive yderligere svækket. Jeg kan vel tænke mig, at man, naar man staar overfor et ekstraordinært Skridt, overfor en vidtgaende Statshandling, som det kan have sin særlige Betydning at fæstne saa fast, som det overhovedet er muligt, at man da forelægger den for Vælgere, saaledes som man gjorde i Norge, hvor der var delte Meninger om Republik eller Kongedømme, og hvor det, saa vidt man ved, var netop den Mand, man havde anmodet om at tage Sceptret, der forlangte, at Kongedømmet skulde fæstnes ved en Folkeafstemning. Det kan forstaaes, og det var, som det altid bør være overfor et Spørgsmaal af saa almindelig Karakter, at man kan gaa ud fra, at enhver Vælger har god Grund til at kunne danne og har dannet sig en Mening derom. Men at gøre en Folkeafstemning til et fast Led i det forfatningsmæssige Liv, finder vort Parti ganske forkasteligt.

Jeg skal saa endnu med ganske faa Ord omtale det Forslag, som er til Behandling sammen med dette, Forslaget om en Kommission. Som det her er forelagt, er det givet, at vi kunne ikke give det vor Tilslutning, thi en Kommission, som har faaet sine Opgaver saa definerede, som Tilfældet er i første Afsnit af Forslaget, er noget, der ikke er Mening i. Der kunde vel være Mening i, om Rigsdagen sagde: vi ønske et Grundlovsforslag, hvor de og de Krav ere opfyldte, og bede Regeringen udarbejde et saadant og forelægge det for Rigsdagen. Men henviser man den Opgave til udarbejde et Grundlovsforslag til en Kommission, maa denne saa vist have frie Hænder, de forskellige politiske og andre Anskuelser, som der kan være, maa brydes og faa deres Udtryk gennem de forskellige Medlemmer, der komme ind i Kommissionen, og en saadan Kommission maatte